

Opinion no 2

Υποχρέωση δήλωσης ρευστών διαθεσίμων αξίας μεγαλύτερης των 10.000 ευρώ: υπόθεση Oussama El-Dakkak και Intercontinental SARL

Στις 4 Μαΐου 2017 το Δικαστήριο της ΕΕ με την απόφαση C-17/16 Oussama El Dakkak, Intercontinental SARL κατά Administration des douanes et droits indirects έδωσε απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που του απηύθυνε το γαλλικό ακυρωτικό δικαστήριο αναφορικά με την ερμηνεία του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού ΕΚ 1889/2005 σχετικά με τον έλεγχο ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την επικράτεια της ΕΕ, καθώς και του άρθρου 4 παρ. 1 του Κανονισμού ΕΚ 562/2006 σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα. Τα πραγματικά περιστατικά της εν λόγω υπόθεσης έχουν ως εξής: το 2010, η εταιρία Intercontinental ανέθεσε στον Oussama El Dakkak τη μεταφορά δολαρίων Αμερικής από το Μπενίν στη Βηρυτό του Λιβάνου αεροπορικώς, με ενδιάμεσο σταθμό τον αερολιμένα Roissy-Charles-de-Gaulle στη Γαλλία. Κατά τη διέλευσή του από τον ως άνω αερολιμένα, ο Ο. El Dakkak υποβλήθηκε σε έλεγχο από τους τελωνειακούς υπαλλήλους, οι οποίοι διαπίστωσαν ότι αυτός είχε στην κατοχή του 3.900 ευρώ και 1.607.650 δολάρια Αμερικής (περίπου 1.511.545 ευρώ) σε ρευστά διαθέσιμα. Όταν στη συνέχεια του ζητήθηκαν προς τούτο εξηγήσεις, ο El Dakkak ισχυρίστηκε ότι είχε υποβάλλει σχετική δήλωση στις τελωνειακές αρχές της Δημοκρατίας του Μπενίν και ότι, στην περίπτωση του, δεν τυγχάνει εφαρμογής ο Κανονισμός που προβλέπει την υποχρέωση δήλωσης. Κατ' αυτόν, η υποχρέωση δήλωσης δεν έχει εφαρμογή στην

περίπτωση επιβάτη-υπηκόου τρίτου κράτους ο οποίος ταξιδεύει από κράτος μη μέλος της ΕΕ προς άλλο κράτος επίσης μη μέλος και απλώς και μόνο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του διέρχεται από τη ζώνη διεθνούς διέλευσης αερολιμένα ευρισκόμενου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντίθετα, οι γαλλικές αρχές θεώρησαν ότι εν προκειμένω εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1889/2005 σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα και συνεπώς, έθεσαν τον Dakkak υπό προσωρινή κράτηση απαγγέλλοντάς του κατηγορία για παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης μετρητών πάνω από 10.000 ευρώ.

Στη συνέχεια, ο Dakkak και η Intercontinental άσκησαν αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του γαλλικού πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, έφεση ενώπιον του Εφετείου του Παρισιού και αναίρεση ενώπιον του αιτούντος Δικαστηρίου υποστηρίζοντας ότι οι τελωνειακές αρχές της Γαλλίας δεν μπορούσαν να καταλογίσουν στον Dakkak παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης, επειδή στην περίπτωση του δεν συντρέχει τέτοια υποχρέωση. Επιληφθέντος της υπόθεσης, το γαλλικό ακυρωτικό δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο της ΕΕ να διευκρινίσει αν το άρθρο 3 παρ.1 του Κανονισμού 1889/2005 εφαρμόζεται ανεξαιρέτως στις περιπτώσεις που κάποιος θεωρείται διελθών τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης από ένα από τα συνοριακά σημεία διέλευσης, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Κανονισμού 562/2006. Με το ερώτημα του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού 1889/2005 έχει την έννοια ότι η υποχρέωση δήλωσης που προβλέπει η διάταξη αυτή εφαρμόζεται στη ζώνη διεθνούς διέλευσης αερολιμένα κράτους-μέλους υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δηλαδή όταν ένα φυσικό πρόσωπο έχει εισέλθει στη ζώνη αυτή αποβιβαζόμενο από αεροσκάφος προερχόμενο από τρίτο κράτος και ενόσω παραμένει στην εν λόγω ζώνη εν αναμονή της μετεπιβίβασής του σε άλλο αεροσκάφος με προορισμό άλλο τρίτο κράτος, ακόμα και αν δεν διέσχισε μεθοριακό σταθμό ελέγχου.

Το Δικαστήριο της ΕΕ καταρχάς διευκρινίζει ποιος γεωγραφικός χώρος θεωρείται έδαφος της Ένωσης και εντός των ορίων του οποίου βρίσκουν εφαρμογή οι διατάξεις των Συνθηκών. Κατά την κρίση του, τα άρθρα 52 ΣΕΕ και 355 ΣΛΕΕ, που ορίζουν το πεδίο εδαφικής εφαρμογής των Συνθηκών, δεν εξαιρούν από αυτό τους αερολιμένες των κρατών-μελών. Οι ζώνες διεθνούς διέλευσης αερολιμένων θεωρούνται, κατά την ερμηνεία των Συνθηκών, τμήμα της επικράτειας του κράτους-μέλους στο οποίο ανήκουν και, κατά συνέπεια, τμήμα του εδάφους της Ένωσης εντός του οποίου εφαρμόζεται το δίκαιό της. Συνεπώς, η περίπτωση του Dakkak, ο οποίος αποβιβάστηκε από αεροσκάφος προερχόμενο από τρίτο κράτος σε αερολιμένα ευρισκόμενο στο έδαφος κράτους-μέλους αλλά παρέμεινε στη ζώνη διεθνούς διέλευσης του αερολιμένα αυτού εν αναμονή της μετεπιβίβασής του σε άλλο αεροσκάφος, ρυθμίζεται από το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού και ο Dakkak είχε πράγματι υποχρέωση δήλωσης του ποσού που μετέφερε.

Το Δικαστήριο θεωρεί ότι μία τέτοια ερμηνεία συμβαδίζει απόλυτα με το σκοπό του Κανονισμού 1889/2005 βάσει του άρθρου 1, ήτοι με την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (απόφαση Chmielewski, C-255/14). Η υποχρέωση δήλωσης των ρευστών διαθεσίμων ίσης ή μεγαλύτερης αξίας των 10.000 ευρώ που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ένωση διασφαλίζει τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την προέλευση των μετρητών – έτσι, γίνεται μία εναρμονισμένη προσπάθεια καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (απόφαση Jyske Bank Gibraltar, C-212/11).

Από την άλλη πλευρά, ο Κανονισμός 562/2006 σκοπεί στην άσκηση συνοριακού ελέγχου προσώπων μόνο κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και όχι και κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων μεταξύ των κρατών-μελών. Οι αναφερθέντες δύο Κανονισμοί πρέπει να ερμηνευθούν αυτοτελώς και ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο. Πρόκειται για δύο διαφορετικά νομοθετικά κείμενα, που εκδόθηκαν δυνάμει διαφορετικών νομικών βάσεων (βάσει των

άρθρων 95 και 135 της Συνθήκης ΕΚ ο πρώτος και βάσει του άρθρου 62 της Συνθήκης ο δεύτερος) και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς. Ως εκ τούτου και ελλείψει ρητής σχετικής πρόβλεψης, η ερμηνεία των διατάξεων του Κανονισμού 1889/2005 δεν μπορεί να εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του Κανονισμού 562/2006. Κατά τον Γενικό Εισαγγελέα Paolo Mengozzi, το Δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αποφανθεί επί της ερμηνείας της φράσεως «διέλευση των συνόρων» υπό το φως του Κανονισμού 562/2006. Συνεπώς, κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, οι ζώνες διεθνούς διέλευσης των αερολιμένων των κρατών-μελών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού 1889/2005, ανεξάρτητα αν ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος αναμένει εκεί την μετεπιβίβασή του έχει διέλθει ή όχι τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 1 του Κανονισμού 562/2006.

Ο Γενικός Εισαγγελέας πρότεινε μια διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της εισόδου στην Ένωση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού 1889/2005, διότι έτσι μόνο εξυπηρετείται ο επιδιωκόμενος σκοπός καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες ενέργειες και της διασυνοριακής εγκληματικότητας. Διαφορετικά, θα περιοριζόταν κατά πολύ η υποχρέωση δήλωσης μετρητών και θα αφορούσε μόνο τις διασυνοριακές κινήσεις κεφαλαίων που προορίζονται να εισαχθούν στο χρηματοοικονομικό σύστημα της Ένωσης. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και σε σύμπνοια με τις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, το Δικαστήριο κατέληξε ότι η υποχρέωση δήλωσης όλων των ρευστών διαθεσίμων αξίας μεγαλύτερης των 10.000 ευρώ εφαρμόζεται και στις ζώνες διεθνούς διέλευσης των αερολιμένων που βρίσκονται στο έδαφος των κρατών-μελών, ήτοι εντός της ζώνης που εκτείνεται μεταξύ των σημείων επιβίβασης και αποβίβασης και των σημείων όπου πραγματοποιούνται οι τελωνειακοί έλεγχοι. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγήθηκε στηριζόμενο τόσο στη γραμματική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού 1889/2005 όσο και στους επιδιωκόμενους με την πράξη αυτή σκοπούς και λαμβανομένου υπόψη ότι δεν προβλέπεται ρητή απαλλαγή από την υποχρέωση

δήλωσης του συγκεκριμένου άρθρου. Άρα, ο Dakkak θεωρήθηκε ως πρόσωπο εισελθόν στην Ένωση και υποκείμενο στην υποχρέωση δήλωσης των μετρητών που μετέφερε.

Μαρία Σάππα

Δόκιμη Ερευνήτρια

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

JMM